

Muistio

25.11.2024

VN/23706/2024
VN/23706/2024-TEM-24

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUSTEN JA KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSEN MAKSULLISISTA SUORITTEISTA VUONNA 2025

1 Esityksen tausta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 25 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kehittämis- ja hallintokeskuksen sekä työ- ja elinkeinotoimiston suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) (jäljempänä myös ”maksuperustelaki”) säädetään. Maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksista annetun lain 25 §:n 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä myös ”ELY-keskus”) sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen (jäljempänä myös ”KEHA-keskus”) tuottamien suoritteiden maksullisuudesta ja suoritteiden euromääräisistä arvoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvosto on antanut asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (VNA 1215/2023). Asetus on voimassa vuoden 2024 loppuun asti.

ELY-keskusten maksupolitiikka

Joulukuussa 2013 ELY-keskusten johtoryhmän hyväksymän ELY-keskusten yhteisen maksupolitiikan mukaisesti ELY-keskusten julkisoikeudellisista suoritteista peritään pääsääntöisesti omakustannusarvoa vastaava hinta. Omakustannusarvoa alempana perittävien maksujen tulee kattaa vähintään 75 prosenttia suoritteen tuotantokustannuksista. Tavoitteena on keskimääräinen 90 prosentin kustannusvastaavuus, kun otetaan huomioon sekä omakustannusarvon mukaisina hinnoitellut suoritteet että omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan hinnoitellut suoritteet.

Hinnoittelun tulee maksupolitiikan mukaan olla läpinäkyvää. Suoritteista peritään pääsääntöisesti kiinteät hinnat. Kiinteää hintaa käytetään silloin, kun yksittäisten suoritteiden tuotantokustannukset eivät oleellisesti poikkea toisistaan. Porrastettua hintaa käytetään silloin, kun yksittäisten suoritteiden tuotantokustannukset poikkeavat toisistaan oleellisesti,

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

mutta suoritekohtaisesti määräytyvän hinnan käyttäminen ei ole perusteltua. Suoritekohtaista hinnoittelua (tuntiperusteinen hinnoittelu) käytetään silloin, kun yksittäisten suoritteiden tuotantokustannukset poikkeavat toisistaan oleellisesti, eivätkä erityiset tai perustellut syyt edellytä kiinteän tai porrastetun hinnan käyttämistä.

Vuonna 2023 pääosa ELY-keskusten maksullisen toiminnan tuotoista, noin 9,8 milj. euroa, muodostui maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista.

Maksullisen toiminnan kokonaistuotot kasvoivat lähes 550 000 euroa (6 %) edellisvuoteen verrattuna. Eniten tuottojen kasvuun vaikutti Y-vastuualueen tuottojen nousu yli 1 milj. eurolla edellisvuoteen verrattuna. Tuotot koostuivat pääosin ympäristö- ja luonnonsuojelulain mukaisista erilaisista päätöksistä, tarkastuksista, valvontamaksuista, ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -lausunnoista sekä jätehuoltorekisteriin ilmoittautumisesta perittävistä maksuista.

Vuonna 2023 maksuperustelain mukaisten liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden tuotot olivat noin 9 700 euroa. Maksuperustelain mukaisista muista suoritteista ja erityislakien perusteella määrättävistä maksuista tai hinnoiteltavista suoritteista ei kuitenkaan laadita kustannusvastaavuuslaskelmia, koska näiden osa-alueiden tuotot jäävät alle 1 milj. euron rajan.

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot vastuualueittain 2021–2023				
Tuotot vastuualueittain	2021	2022	2023	Muutos % vv. 2022–2023
E-vastuualue, yhteiset, TE-toimisto*	411 663	794 706	565 816	-29 %
L-vastuualue	5 260 550	4 735 218	4 518 491	-5 %
Y-vastuualue	3 404 837	3 667 293	4 717 819	29 %
Yhteensä	9 077 050	9 197 217	9 802 126	7 %

*Sis. Migri-tuloja 541 000 euroa vuonna 2022

ELY-keskusten E-vastuualueiden ja yhteisten toimintayksiköiden tuotot on yhdistetty. ELY-keskusten tuotoista vuonna 2022 suurin osa (51 %) on saatu liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen maksuista. Vuonna 2023 suurin osa (48 %) on saatu ympäristö -vastuualueen maksuista.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa) valtion talousarvioesityksessä

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	9 802	9 000	9 400
— muut tuotot	-72	-	-
Tuotot yhteensä	9 730	9 000	9 400

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	8 467	6 500	6 600
— osuus yhteiskustannuksista	3 333	2 500	2 800
Kustannukset yhteensä	11 800	9 000	9 400
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 070	-	-
Kustannusvastaavuus, %	83	100	100

Valtakunnallinen kustannusvastaavuus vuonna 2023 oli 82 %, ja se vaihteli ELY-keskuksittain 28 %:n ja 138 %:n välillä. Vuonna 2022 kustannusvastaavuus oli 88 % kustannusvastaavuuden vaihdellessa 41 %:n ja 228 %:n välillä.

Pienimmät kustannusvastaavuusprosentit olivat Satakunnan (0 %), Uudenmaan (28 %) ja Pohjanmaan (32 %) ELY-keskuksissa. Satakunnan ja Pohjanmaan ELY-keskuksissa on vain E-vastuualue ja maksullinen toiminta on hyvin vähäistä. Uudellamaalla alhaiseen kustannusvastaavuuteen vaikuttaa TE-toimistossa käsiteltävien työlupien osapäätöksien teosta johtuva henkilöstökustannusten kasvu 1,12 milj. euroon, ollen vuonna 2022 0,79 milj. euroa. Oleskelulupien käsittelystä saadut tuotot ovat puolestaan vähentyneet, mikä vaikuttaa laskennalliseen kustannusvastaavuusprosenttiin. Työlupien osapäätöksen tekeminen edellyttää paljon taustaselvityksiä, jotta päätös voidaan tehdä. Työajasta valtaosa kuluu selvitystyöhön, joten henkilöstökulut nousevat suhteellisen korkeiksi suhteessa osapäätöksistä saatuihin tuottoihin. Tämä vaikuttanee myös kustannusvastaavuusprosentin muutokseen valtakunnallisella tasolla (82 % v. 2023, 88 % v. 2022, 95 % v. 2021). Työlupien osapäätösten teko siirtyy osana TE-palvelu uudistusta Migriin 1.1.2025 alkaen.

Suurimmat kustannusvastaavuusprosentit olivat Kainuun (138 %) ja Pohjois-Karjalan (135 %) ELY-keskuksissa. Ao. ELY-keskuksissa on vain E- ja Y-vastuualueet ja maksullinen toiminta vähäisempää kuin kolmen vastuualueen ELY-keskuksissa.

Y-vastuualueen maksullisten suoritteiden osalta on huomattu, että tuotot eivät aina täysin vastaa niiden käsittelyn edellyttämää työmäärää. Lisäksi myyntituottoihin vaikuttaa vahvasti vireille tulleiden asioiden määrä, johon ELY-keskus ei voi vaikuttaa. Tämän seurauksena kustannusvastaavuus voi vaihdella paljonkin vuosittain. Joissakin tilanteissa maksullisen toiminnan vaatima työmäärä eli työtuntien kirjaus suoritetaan eri varainhoitovuoden aikana kuin vastaavat tuotot saadaan. Tuotot voivat siirtyä seuraavalle tilikaudelle, mikä vaikuttaa laskennalliseen kustannusvastaavuusprosenttiin.

Tuntikirjausten oikeellisuuteen sekä kustannusten kohdentamiseen on kiinnitetty ELY-keskuksissa entistä enemmän huomiota. Näin ollen laskelmat on saatu useissa ELY-keskuksissa tuottamaan täsmällisempiä tietoja. Tämä on huomattu muun muassa maksullisen toiminnan kasvaneina henkilöstökustannuksina ja täten pienempinä kustannusvastaavuusprosentteina. Jatkossakin täytyy seurata tarkasti tuntikirjausten oikeellisuutta maksullisessa toiminnassa sekä menojen kohdistumista tuottoihin.

Kustannusvastaavuusprosentit ovat pienentyneet vuoden 2021, 2022 ja 2023 aikana kaikissa niissä ELY-keskuksissa, joihin on keskitetty oleskeluluvan osapäätösten käsittely (Migri): Uusimaa, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Kaakkois-Suomi. Esimerkiksi Uudenmaan kustannusvastaavuus vuonna 2020 oli 108 prosenttia, vuonna 2021 42 prosenttia ja vuonna 2022 41 prosenttia ja vuonna 2023 28 prosenttia. Tämä johtuu siitä, että työajan kirjaaminen kyseiselle maksulliselle suoritteelle aloitettiin vuonna 2021, mikä nosti

huomattavasti henkilöstökuluja. Henkilöstökulut ovat kasvaneet edelleen vuoden 2022 ja 2023 aikana. Myös Kaakkois-Suomessa kustannusvastaavuusprosentti on pienentynyt huomattavasti, vuoden 2020 161 prosentista vuodelle 2021 54 prosenttiin ja edelleen vuodelle 2022 43 prosenttiin ja vuodelle 2023 51 prosenttiin, merkittävästi lisääntyneiden henkilöstökulujen myötä. Työlupien osapäätöksen tekeminen edellyttää paljon taustaselvityksiä, jotta päätös voidaan tehdä. Työajasta valtaosa kuluu selvitystyöhön, joten henkilöstökulut nousevat suhteellisen korkeiksi suhteessa osapäätöksistä saatuihin tuottoihin. Koska oleskelulupien käsittelystä saadut tuotot 383 000 euroa olivat huomattavasti pienemmät kuin kustannukset, pienensi se ko. ELY-keskusten lisäksi myös valtakunnallista kustannusvastaavuutta. Kustannusvastaavuusprosentin muutos valtakunnallisella tasolla oli (82 % v. 2023, 88 % v. 2022, 95 % v. 2021).

ELY-keskusten suoritteiden tuottamisen kustannustason arvioidaan nousevan edellisestä vuodesta oman toiminnan kustannusten (palkat, vuokrat, palvelujen ostot jne.) nousun myötä. Vuoden 2025 talousarvioon maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 9,4 miljoonaa euroa, mikä on noin 400 000 euroa enemmän kuin kuluvana vuonna. Vuoden 2025 talousarvioon tuotoiksi on arvioitu 9,4 miljoonaa euroa, mikä sekin on noin 400 000 euroa enemmän kuin kuluvana vuonna.

ELY-keskusten maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet tulisi hinnoitella omakustannusarvoon ja osa suoritteista alennettuun omakustannusarvoon. Kokonaisuutena kustannusvastaavuuden tulisi julkisoikeudellisissa suoritteissa olla 75–100 %. ELY-keskusten julkisoikeudellisissa suoritteissa ei ole yleistä korotusvaraa, koska suoritteiden hinnat vaihtelevat suhteessa omakustannusarvoon. Suoritteiden hintoja onkin tarkasteltu suoritekohtaisesti suhteessa suoritteiden tuotantokustannuksiin. Lisäksi on huomioitu se, onko ao. suorite omakustannusarvoon vai alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltava suorite.

Suoritteiden kustannusvastaavuustarkastelu

Valtiovarainministeriö on aikaisempina vuosina kiinnittänyt huomiota maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuteen, jota se on pitänyt yleisesti hyvänä. Ministeriö on kuitenkin todennut, ettei eri suoritteiden ja suoriteryhmiä omakustannearvoisen hinnoittelun toteutumista pystytä arvioimaan maksuperustelain 6 §:n edellyttämällä tavalla, sillä selvityksiä suoriteryhmittäisestä kustannusvastaavuudesta ei ole sisällytetty lausuntopyyntöön. KEHA-keskus kirjanpitoyksikössä on otettu käyttöön valtion yhteinen kustannuslaskentamalli, joka toteutetaan Kieku-tietojärjestelmässä. Valtion yhteinen kustannuslaskentamalli mahdollistaa suoritekohtaisen ja suoriteryhmäkohtaisen kustannusvastaavuuslaskennan. Näitä tietoja hyödyntämällä on laadittu suorite- ja suoriteryhmäkohtaiset laskelmat kustannusvastaavuudesta omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden ja alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta (Perustelumuistion liite: Maksullinen kv suoritteet 2023 OKA ja alle OKA koonti).

ELY-keskusten tulostavoitteisiin on vuodelle 2024 lisätty seurantamittarit ELY-keskusten toiminnan kustannusvastaavuuden osalta. Toiminnan julkisoikeudellisten maksullisten suoritteiden kustannusvastaavuustavoitteena on omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta 100 % ja alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta 75 %. Ao. seurantamittaritietoja seurataan tulostavoiteseurannan yhteydessä.

Omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta suoriteryhmän kustannusvastaavuus on hieman yli 100 prosenttia. Tämän vuoksi omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden hintoihin ei juurikaan esitetä korotuksia.

Alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta ao. suoriteryhmän kustannusvastaavuus on n. 60 prosenttia. Tästä johtuen alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta useiden suoritteiden hintoihin esitetään noin kymmenen tai kahdenkymmenen prosentin korotuksia, jotta kustannusvastaavuus saadaan lähemmäs omakustannusarvoa.

Esitettyjen korotusten ja yleisen kustannustason nousun myötä omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan vuonna 2025 noin 103 prosenttia (109 % v. 2023) ja alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuuden noin 65 prosenttia (60 % v. 2023).¹

Sekä omakustannusarvoon että alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta molemmissa suoriteryhmissä on suoritteita, joissa yksittäisten suoritteiden hinnat poikkeavat omakustannusarvosta. Poikkeamiin saattaa liittyä useita erilaisia syitä: hinta ei kata kaikkia kustannuksia, asiakkaalta ei ole laskutettu kaikkea suoritteen tuottamiseksi tehtyä työtä tai kaikkia kustannuksia ei ole kirjattu kyseiselle suoritteelle, työajanseurantaan ei ole kirjattu riittävästi työaikaa tai maksullisen suoritteen tuottamiseen tehtyä työmäärä tai prosessia pitäisi keventää.

2 Esityksen keskeinen sisältö

Ehdotettu asetus vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevaa maksuasetusta (VNA 1215/2023). Asetukseen tehtäisiin seuraavia muutoksia.

Maksuasetuksen soveltamisalaa koskevaa 1 §:ää muutettaisiin siten, että soveltamisalasta poistettaisiin työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot). TE-palvelu-uudistuksen myötä TE-palvelut siirtyvät 1.1.2025 alkaen kuntiin. Samalla nykyiset TE-toimistot lakkautetaan.

Maksuasetuksen omakustannusarvoa alempina perittäviä maksuja koskevaan 3 §:ään tehtäisiin seuraavia muutoksia. Maksuasetuksen liitteen kohtaan ”A Ympäristö- ja luonnonvaratehtävien suoritteet” ehdotetaan uutta suoritetta koskien jätteen hyödyntämisestä maanrakennuksessa tehtävän rekisteri-ilmoituksen käsittely.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin uudeksi 1 a -kohdaksi ehdotetaan lisättävän uusi suorite koskien jätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa tehtävän rekisteri-ilmoituksen käsittelyä. Eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017) annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n mukaan hyödyntämispaikan haltijan on tehtävä toiminnasta ympäristönsuojelulain 116 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 1 c -kohtaa (entinen b -kohta) muutettaisiin siten, että 120 §:ssä tarkoitetun poikkeuksellisesta tilanteesta tehtävän ilmoituksen käsittelyyn lisättäisiin viittaus myös ympäristönsuojelulain (527/2014) 123 §:ään. Ympäristönsuojelulain 120 § koskee poikkeuksellista tilannetta muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa. ELY-keskusten käsittelemät ilmoitukset ovat kuitenkin pääasiassa ympäristönsuojelulain 123 §:n mukaisia ilmoituksia eli koskevat poikkeuksellista tilannetta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa.

¹ Arviossa on käytetty oletusta, jonka mukaan kustannustason nousu vuonna 2025 olisi noin 5 prosenttia ja että myytävien suoritteiden määrä pysyisi ennallaan.

Maksuasetuksen 3 §:n 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi kohdat a), b) ja c). Näiden kohtien perusteita omakustannusarvoa alempana perittäviin maksuihin on tarkasteltu uudelleen ja niitä ehdotetaan poistettavaksi omakustannusarvoa alempina perittävistä maksuista.

Maksutaulukkoa koskevat muutokset

Maksuasetuksen liitteen kohtaan ”A *Ympäristö- ja luonnonvaratehtävien suoritteet*” ehdotetaan uutta suoritetta koskien jätteen hyödyntämisestä maanrakennuksessa tehtävän rekisteri-ilmoituksen käsittely (Valtioneuvoston asetus, 5 §) ja muu ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitseminen (YSL 116 ja 223 §) sekä jätteen hyödyntämisestä maanrakentamisessa tehtävä selvitys rekisteröinti-ilmoituksen mukaisen hyödyntämisen toteutumisesta (Mara-asetus 5 §). Tämä korvaa aiemman VNA 1215/2023 3 §:n kohdan f) ”223 §:ssä tarkoitettu merkitseminen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään”.

Jätteen hyödyntämisestä maanrakentamisessa tehtävän rekisteri-ilmoituksen käsittely ja muu ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitseminen ehdotetaan hinnoiteltavaksi samalla tavalla kuin aiempi VNA 1215/2023 3 §:n kohdan f) ”223 §:ssä tarkoitettu merkitseminen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään eli 242 €”. Lisäksi ehdotetaan, että suorite selvityksestä rekisteröinti-ilmoituksen mukaisesta hyödyntämisen toteutumisesta olisi 200 €.

Vesilain (587/2011) mukaiseen lupaan liittyvän tarkkailusuunnitelman tai sen muutoksen hyväksyminen, patoturvallisuuslain (494/2009) mukainen padon luokittelupäätös ja vahingonvaaraselvityksen ja turvallisuustarkkailuohjelman hyväksyminen (jollei padon omistajana ole valtio) poistetaan maksutaulukosta omakustannusarvoa alempana perittävistä maksuista ja siirretään omakustannusarvon mukaisiin maksullisiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin (58 €/h -> 80 €/h).

Lisäksi poistetaan maksutaulukosta maastoliikennelain (1710/1995) 8 §:ssä tarkoitetussa kielto- ja rajoitusasiassa tehdyn kielteisen päätöksen alennettu hinta.

Lisäksi ehdotetaan, että hintoja korotettaisiin tietyissä ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisissa suoritteissa siten, että ne olisivat lähempänä omakustannusarvoa.

Luonnonsuojelulain mukaisista päätöksistä perittäviin maksuihin tehtäisiin tarkennus luonnonsuojelulain 107 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun hyvittämistoimenpiteiden toteuttamisen valvonnan osalta siten, että maksua ei kuitenkaan perittäisi maanomistajalta, joka on luonnollinen henkilö, kun valvonta liittyy 103 §:n 4 momentissa tarkoitettuun lausuntoon.

Lisäksi korotettaisiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettujen lakien (468/1994) ja (252/2017) sekä vesilain (587/2011) ja merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisten suoritteiden hintoja.

Maksuasetuksen liitteen kohtaan ”B *Tienpidon suoritteet ja muut liikenteen suoritteet*” ehdotetaan hinnankorotuksia tiettyihin suoritteisiin, jotka on hinnoiteltu alennettuun omakustannusarvoon, jotta hinnat olisivat lähempänä omakustannusarvoa.

Lisäksi ehdotetaan uutta maksuporrasta suoritteeseen, joka koskee liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä tarkoitettua lupaa suorittaa tiealueeseen kohdistuvia töitä sekä sijoittaa tiealueelle viestintä- ja sähköjohtoja, maakaasu- ja kaukolämpöputkia tai vesihuoltoputkia sekä näihin liittyviä rakenteita, rakennuksia ja laitteita.

Maksuasetuksen liitteen kohdassa ”C Kalataloustehtävien suoritteet” ehdotetaan kalastuslain (379/2015) 13, 18 ja 77 §:n mukaisten päätösten kohdalla hinnoitteluperusteen muuttamista kiinteästä hinnoittelusta tuntikohtaiseen hinnoitteluun. Samalla ehdotetaan kielteisen päätöksen hinnoittelemista siten, että se olisi 50 €, työmäärästä riippumatta.

Lisäksi ehdotetaan hinnankorotusta kalastuslain 89 §:n mukaisen rekisteröintipäätöksen ja todistuksen hintaan.

Merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 5 §:ssä tarkoitettujen suoritteiden osalta ehdotetaan hinnankorotusta aluksen rekisteröintipäätöksen ja rekisteröinnin yhteydessä annettavan kalastuslisenssin hintaan. Aluksen lisenssinhaltijan tai aluksen rekisteritilan (kapasiteetti) muutos (uusi kalastuslisenssi) -suoritteen hinnoittelua ehdotetaan muutettavan siten, että myös muutoksesta perittäisiin maksuasetuksen liitteen mukainen hinta. Rekisteristä poistaminen olisi edelleen maksutonta.

Maksuasetuksen liitteen kohtaan ”D Muut suoritteet” ehdotetaan täsmennettävän valvonta-asetuksen (201/625) 79 art 2 kohdan c alakohdan mukaisen suoritteen tekstiä. Lisäksi ehdotetaan kuvauksen täsmennystä sekä hinnankorotusta suoritteen ”Muu kuin edellä olevissa kohdissa mainittu hakemuksesta tehtävä päätös tai muu ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen maksullinen suorite” osalta.

3 Toimivalta

Valtioneuvoston asetuksenantovaltuus perustuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 25 §:ään ja maksuperustelain (150/1992) 8 §:ään.

4 Esityksen perustelut

Ehdotetaan, että valtioneuvosto antaa asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 seuraavasti:

1 § Soveltamisala

Maksuasetuksen soveltamisalaa koskevaa 1 §:ää muutettaisiin siten, että soveltamisalasta poistettaisiin työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot). TE-palvelu-uudistuksen myötä TE-palvelut siirtyvät 1.1.2025 alkaen kuntien järjestämisvastuulle ja samalla nykyiset TE-toimistot lakkautetaan.

Ehdotettua asetusta sovellettaisiin ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen suoritteisiin, ellei niistä ole toisin säädetty tai määrätty.

2 § Omakustannusarvon mukaiset maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet

Pykälässä säädettäisiin valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista omakustannusarvon mukaisista maksullisista julkisoikeudellisista suoritteista, joita perittäisiin asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. ELY-keskusten julkisoikeudellisista suoritteista peritään lähtökohtaisesti maksuperustelain 6 §:n 1 momentin mukainen suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvan kokonaiskustannuksen (omakustannusarvo) mukainen maksu. Maksuperustelain 6 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta voidaan määrätä samansuuruinen maksu silloinkin, kun suoritteen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset poikkeavat toisistaan. Kiinteän maksun suuruutta määrittäessä on

otettava huomioon suoritteiden keskimääräinen kokonaiskustannus. ELY-keskusten maksupolitiikan linjausten mukaisesti julkisoikeudellisista suoritteista peritään pääsääntöisesti kiinteä omakustannusarvoa vastaava maksu.

3 § *Omakustannusarvoa alempina perittävät maksut*

Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa maksuasetusta. Muutoksia tehtäisiin pykälän 1 momentin kohtiin 1 ja 4.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin uudeksi 1 a kohdaksi ehdotetaan lisättäväksi suoritteet jätteen hyödyntämisestä maanrakennuksessa tehtävän rekisteri-ilmoituksen käsittely (Mara-asetus 5 §) ja muu ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröinti (YSL 116 ja 223 §) sekä jätteen hyödyntämisestä maanrakentamisessa tehtävä selvitys rekisteröinti-ilmoituksen mukaisen hyödyntämisen toteutumisesta (Mara-asetus 5 §). Tämä korvaa aiemman valtioneuvoston asetuksen (1215/2023) 3 §:n kohdan f) ”223 §:ssä tarkoitettu merkitseminen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään”.

Eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen (843/2017) (jäljempänä MARA-asetus) 5 §:n mukaan hyödyntämispaikan haltijan on tehtävä toiminnasta ympäristönsuojelulain 116 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. MARA-asetukseen perustuvia rekisteröintejä tehdään ELY-keskuksissa määrällisesti paljon ja kyseessä on työmäärältään pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen liittyviin viranomaistoimiin rinnastuva tehtävä. Kuitenkin pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen liittyvä päätös on ollut maksullinen suorite jo aiemmin, mikä on asettanut toiminnanharjoittajat keskenään eriarvoiseen asemaan. Toimijoiden tasapuolista kohtelua samankaltaisessa viranomaistoiminnassa pyritään parantamaan säätämällä MARA-asetukseen liittyvän rekisteröinnin maksullisuudesta. Suorite hinnoiteltaisiin alennettuun omakustannusarvoon. Maksu vastaisi suuruudeltaan maksuasetuksen mukaista pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelyä.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 1 c -kohtaa (entinen b -kohta) muutettaisiin siten, että 120 §:ssä tarkoitetun poikkeuksellisesta tilanteesta tehtävän ilmoituksen käsittelyyn lisättäisiin viittaus myös ympäristönsuojelulain (527/2014) 123 §:ään. Ympäristönsuojelulain 120 § koskee poikkeuksellista tilannetta muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa. ELY-keskusten käsittelemät ilmoitukset ovat kuitenkin pääasiassa ympäristönsuojelulain 123 §:n mukaisia ilmoituksia eli koskevat poikkeuksellista tilannetta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa.

Pykälässä säädettäisiin maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitetuista omakustannusarvoa alempina perittävistä suoritteista, joita vastaavia maksuja perittäisiin ELY-keskusten suoritteista. Omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan perittävien suoritmaksujen tulee ELY-keskusten yhteisen maksupolitiikan mukaisesti kattaa vähintään 75 prosenttia omakustannusarvosta.

Pykälän 1 kohdan mukaan tietyt ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset suoritteet hinnoitellaan omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan. Ympäristönsuojelulain mukaisista, lain valvontaan liittyvistä suoritteista on peritty omakustannearvoa alemmaa maksua valvonnan maksullisuuden säätämisestä lähtien. Kuten muissakin ympäristönsuojelullisilla syillä perustelluissa alemmissa maksuissa, perusteltu syy kohtuullisille maksuille on varmistaa, että toiminnanharjoittajat tekevät ympäristönsuojelulaissa säädetyt ilmoitukset, vaikka niistä saattaa seurata maksuja aiheuttavia viranomaistarkastuksia. Ilmoitusvelvollisuuksien laiminlyöminen saattaa johtaa

suurempiin ja kumuloituihin ympäristövahinkoihin ja viime kädessä ympäristörikoksiin. Lisäksi on huomioitava, että ympäristönsuojelulain 206 §:n mukaisesti mikroyrityksiltä valtion valvontaviranomaisen tarkastuksista ja valvontatoimista perimien suoritmaksujen tulee olla kohtuullisia, ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne.

Ympäristönsuojeluun liittyvästä perustellusta syystä omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan perittäisiin seuraavat suoritmaksut: a) rekisteri-ilmoituksen käsittely koskien jätteen hyödyntämistä maarakentamisessa (YSL 116 § ja VNA 843/2017 5 §) b) melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tehtävän ilmoituksen käsittely (YSL 118 §); c) poikkeuksellisesta tilanteesta tehtävän ilmoituksen käsittely (YSL 120 § ja 123 §); d) pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittely ja valvontatoimet, ilmoituksen perusteella tehdyn päätöksen noudattamisen varmistamiseksi (136 §). Ympäristönsuojelulain 205 §:ssä säädetään ympäristönsuojelulain mukaisista maksuista. Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan valtion valvontaviranomainen voi periä maksun valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 136 §:n 1 momentin mukaan maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista. Ympäristönsuojelulain 136 §:n 2 momentin mukaan valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös annetaan julkisanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä ympäristölupapäätöksen tiedoksiannosta ja lupapäätöksestä tiedottamisesta säädetään ympäristönsuojelulain 85 §:ssä. Ympäristönsuojelulain 136 §:n 3 momentin mukaan ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

Lisäksi omakustannusarvoa alemman arvon mukaan hinnoiteltaisiin kohdan e) mukaan ympäristöluvassa asetettujen velvoitteiden tarkkailusuunnitelman ja sen muutoksen hyväksyminen (YSL 64 ja 65 §); f) ympäristönsuojelulain 205 §:ssä tarkoitetut suoritteet, jos toiminnan harjoittaja on ympäristönsuojelulain 206 §:n 2 momentissa tarkoitettu mikroyritys tai luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa.

Pykälän 2 kohdassa on lueteltu alennettuun omakustannusarvoon hinnoitellut, muuhun kuin luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen tai ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin annetut luonnonsuojelulaissa (9/2023) tarkoitetut, päätökset.

Voimassa olevassa maksuasetuksessa luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja päätöksiä, joista ELY-keskus perii omakustannusarvoa alemman maksun, ovat a) poikkeus luonnonsuojeluohjelman toimenpiderajoituksesta, b) poikkeus yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä, c) päätös yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttamisesta tai rauhoitusmääräysten lieventämisestä, d) poikkeus luontotyyppin hävittämis- ja heikentämiskiellosta, e) poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä, f) alueellinen poikkeus eliölajien suojelua koskevista säännöksistä, lukuun ottamatta elinkeino-

, liikenne- ja ympäristökeskuksen aloitteesta vireille otettua asiaa, g) poikkeus eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kiellosta, h) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa poiketa maisemanhoitoaluetta koskevista määräyksistä, i) päätös maakunnallisen maisemanhoitoalueen lakkauttamisesta tai sitä koskevan päätöksen muuttamisesta.

Luonnonsuojelulain mukaisista päätöksistä on kymmenien vuosien ajan peritty omakustannusarvoa alemmaa suoritemaksua. Perusteluna alemmalle suoritemaksulle on luonnonsuojelun hyväksyttävyyys. Alemmalla suoritemaksulla halutaan varmistaa, että luonnonsuojelulain mukaisiin luvanvaraisiin toimenpiteisiin haetaan lupa, joissa toiminnan reunaehdot määritellään. Jos luvista määrättävät maksut koetaan kohtuuttomiksi, saatetaan toimia tehdä ilman lupia, mistä voi aiheutua suurempaa haittaa luontoarvoille kuin siinä tilanteessa, että lupaa on asianmukaisesti haettu. Omakustannusarvoa alempaan hintaan voidaan näin ollen katsoa olevan ympäristönsuojelullinen syy.

Pykälän 3 kohdassa on lueteltu alennettuun omakustannusarvoon hinnoitellut jätelaissa (646/2011) tarkoitetut suoritteet, jotka ovat voimassa olevassa maksuasetuksessa seuraavat: a) päätös jätehuoltorekisteriin ja tuottajarekisteriin hyväksymisestä, b) merkintä vastavuoroisesta tunnustamisesta, c) tuottajan vastuulle kuuluvaa jätehuoltoa koskevien seurantatietojen käsittely, d) 144 §:ssä tarkoitetut valvontasuoritteet, jos toiminnan harjoittaja on ympäristönsuojelulain 206 §:ssä tarkoitettu mikroyritys taikka luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa sekä e) päätös kunnalle maksettavista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista.

Omakustannusarvoa alemman valvonnan toimenpiteiden hinnoittelu on yhtenäinen ympäristönsuojelulain ja jätelain osalta. Jätelaissa tarkoitetuista suoritteista peritään omakustannusarvoa alempi hinta ympäristönsuojelullisista syistä. Suoritteet liittyvät kiinteästi niissä tarkoitetun toiminnan valvomiseen. Jos jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen tai vastavuoroista tunnustamista koskevan merkinnän hinta koetaan kohtuuttoman korkeaksi, se voi muodostua kannusteeksi olla hakematta hyväksyntää tai merkintää rekisteriin. Toimijoita, jotka eivät ole hakeneet hyväksyntää tai merkintää jätehuoltorekisteriin on vaikea valvoa, ja ne saavat laittomalla toiminnalla kilpailuetua rekisteriin hyväksytyihin tai merkittyihin toimijoihin verrattuna.

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä, tuottajavastuista jätehuoltoa koskevien seurantatietojen käsittely ja päätös kunnalle maksettavista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista koskevat pääasiassa tuottajayhteisöjä. Tuottajayhteisön jäseninä olevat tuottajat rahoittavat tuottajayhteisön toiminnan, joten tuottajayhteisöltä kyseisistä suoritteista perittävät hinnat voivat yhdessä muiden tuottajavastuuseen liittyvien kustannusten kanssa kannustaa tuottajia olemaan liittymättä tuottajayhteisöön ja välttämään siten tuottajavastuun hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Jätelain 144 a §:n mukaan ympäristönsuojelulain 206 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetulta mikroyritykseltä perittävien jätelain 144 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen maksujen on oltava kohtuulliset ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne.

Jätelain 48 b §:n mukaan kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten, loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien, kosteuspyyhkeiden, ilmapallojen sekä suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on vastattava tuotteista kunnille aiheutuvien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista vuosittain. Kyseistä pykälää on sovellettu kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten sekä suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajaan 1.1.2023 alkaen. Pykälää sovelletaan muiden siinä tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajaan 1.1.2025 alkaen.

Jätelain 48 e §:ssä säädetään tuottajien kunnille maksamiin korvauksiin liittyvästä menettelystä. Pykälän mukaan ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun loppuun mennessä ilmoitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle jätelain 48 b §:ssä tarkoitetuista kertakäyttöisistä muovituotteista johtuvat jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Pirkanmaan ELY-keskus tekee kuntien ilmoitusten perusteella yhden päätöksen, jossa määrätään jokainen tuottajarekisteriin hyväksytty tuottajayhteisö ja yksittäinen tuottaja maksamaan korvaus kuntien kustannuksista. Jätelain 48 e §:n mukaan päätöksessä on eriteltävä jokaisen tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Päätös annetaan tiedoksi tuottajayhteisöille ja tuottajille sekä kustannuksensa ilmoittaneille kunnille. Tuottajayhteisö tai tuottaja maksaa korvaukset Pirkanmaan ELY-keskukselle, joka tilittää ne edelleen kunnille päätöksessä määrättyjen osuuksien mukaan. Jätelain 48 e §:n mukaan tuottajan on maksettava myös korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

Jätelain muutoksen yhteydessä säädettiin vuodet 2023–2025 kestävästä siirtymäajasta, jonka aikana päätöksessä ilmoitettavien korvausten laskentaa on yksinkertaistettu. Siirtymäaikana tuottajayhteisön ja tuottajan tuoteryhmäkohtaisten korvausten määrittämisessä käytettävät kuntien vuosittaiset jätehuolto- ja siivouskustannukset per asukas ovat vakiot. Lisäksi eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1320/2022) säädetään jätehuolto- ja siivouskustannusten jakautumisesta keräyskustannuksiin ja siivoamiskustannuksiin vuosina 2023–2025 sekä eri tuoteryhmien osuuksista kyseisistä kustannuksista. Vuosien 2023–2025 osalta kunnat ilmoittavat Pirkanmaan ELY-keskukselle ainoastaan jätelain 48 g §:ssä tarkoitettua tupakkajätteen keräyksestä ja siihen liittyvästä neuvonnasta ja tiedotuksesta aiheutuvat kustannukset. Muilta osin tuottajayhteisöiden ja tuottajien korvaukset ja kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä lasketaan jätelain mainitun siirtymäsäännöksen ja mainitussa asetuksessa säädetyn kustannusjaon perusteella.

Valtioneuvoston asetuksen (1215/2023) 3 § 4 kohdan mukaisten vesilain, patoturvallisuuslain ja maastoliikennelain mukaisia suoritteiden perusteiden riittävyyttä alennettuun omakustannusarvoon hinnoittelusta on arvioitu uudelleen ja niitä esitetään poistettavaksi 3 §:n kohdasta 4. Vesilain (587/2011) mukaiseen lupaan liittyvän tarkastussuunnitelman tai sen muutoksen hyväksyminen sekä patoturvallisuuslain (494/2009) mukainen padon luokittelupäätös ja vahingonvaaraselvityksen ja turvallisuustarkkailuohjelman hyväksyminen ehdotetaan hinnoiteltavan vastaavien ELY-keskusten suoritteiden omakustannushintaan 80 €/h.

Lisäksi uudelleenarviointia on tehty maastoliikennelain (1710/1995) 8 §:ssä tarkoitettua alueellista kieltoa tai rajoitusta koskevan kielteisen päätöksen suhteen ja myös sitä ehdotetaan poistettavaksi 3 §:n kohdasta 4. Maastoliikennelain mukainen alueellinen kiellon tai rajoituksen päätös on rinnastettavissa vesiliikennelain nojalla annettavien alueellisten kielto- ja rajoitusten käsittelymaksuihin eikä niistä peritä kielteisestä päätöksestä omakustannusarvoa alemmaa maksua (Liikenne- ja viestintäministeriön asetus Liikenne- ja viestintäviraston liikennettä koskevista maksullisista suoritteista 1168/2023).

Perusteluna rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (rakennusperintölaki) 10 a §:n mukaiselle poikkeamista koskevalle päätökselle on rakennussuojelun hyväksyttävyys. Alemmalla suoritelmaksulla halutaan varmistaa, että suojellut rakennukset säilyisivät käytössä ja luvanvaraisiin toimenpiteisiin haetaan lupa, joissa toiminnan reunaehdot määritetään. Jos poikkeamispäätöksestä määrättävät maksut koetaan kohtuuttomiksi, saatetaan toimia tehdä ilman lupaa, mistä voi aiheutua suurempaa haittaa rakennuksen

arvoille ja käytölle kuin siinä tilanteessa, että lupaa olisi asianmukaisesti haettu. Omakustannusarvoa alempaan hintaan voidaan näin ollen katsoa olevan rakennussuojelullinen sekä rakennusten käytössä pysymistä koskeva syy. Tämä on verrattavissa ympäristönsuojelulliseen syyhyn. Poikkeamisluvan hakemisesta koituu hakijalle työtä ja kustannuksia riippumatta hakemuksen lopputuloksesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hakemuksen käsitteleminen edellyttää aina vähintään kuulemiskierroksen järjestämistä sekä saatujen lausuntojen ja toimenpidesuunnitelman arvioimista suhteessa suojelupäätökseen. Myönteisen päätöksen valmistelu sisältää pääsääntöisesti enemmän työvaiheita kuin kielteisen päätöksen valmistelu. Tämän vuoksi olisi perusteltua periä kielteisestä päätöksestä alempi maksu kuin myönteisestä päätöksestä.

Maksuasetuksen kohdan 5 mukaan seuraavista liikennesuoritteista perittäisiin omakustannusarvoa alempi hinta; a) Lupa suorittaa tiealueella muita kuin viestintä- ja sähköjohtojen, maakaasu- ja kaukolämpöputkien tai vesi- ja viemärijohtojen sijoittamiseen liittyviä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä tarkoitettuja töitä. Tämä on suoriteryhmä, jossa valtaosa hallinnon asiakkaista on luonnollisia henkilöitä vailla taloudelliseen toimintaan liittyvää tarkoitusta. Tiealueella tapahtuvien töiden tekemiseen tarvittavasta luvasta peritään omakustannusarvon mukainen suoritemaksu silloin, kun lupa koskee maakaasu- ja kaukolämpöputkien tai vesi- ja viemärijohtojen sijoittamista tiealueelle, koska johtoja ja putkia koskevat luvat ovat poikkeuksetta taloudellisen toiminnan harjoittamista varten myönnettyjä, eikä omakustannusarvoa alempana perittävälle maksulle ole valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 3 momentissa säädettyä perusteltua syytä.

Omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan perittäisiin lisäksi luvat tiealueella tapahtuvien töiden tekemiseen sekä b) lupa asettaa maantielle pysyväisluontoinen liikenteen ohjauslaite; c) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 37 ja 38 §:n mukainen liittymälupa; ja d) kielteinen lupapäätös liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 37, 38, 42, 44–47, 52 §:n tai tieliikennelain (729/2018) 70–72 § mukaisessa asiassa. Tämän mukaan omakustannusarvoa alempana voidaan periä kielteinen lupapäätös tienpitoa koskevassa asiassa. Tienpidon suoritteiden joukossa on merkittävässä määrin luonnollisten henkilöiden hakemia suoritteita, jotka eivät liity taloudelliseen toimintaan.

Omakustannusarvoa alempi maksu on ollut käytössä useamman kymmenen vuoden ajan ja se on historiatietojen perusteella perustunut sekä sosiaalisiin sekä liikenneturvallisuussyihin. Tienpitäjän intressi on varmistaa liikenneturvallisuus ja tienpidon toimivuus sekä huolehtia tieomaisuuden säilymisestä. On tärkeä, että tiealueella toimitaan asianmukaisesti ja haetaan luvanvaraisiin töihin luvat, joissa asiakas saa reunaehdot ja ohjeet toimintaansa. Jos lupien hinnat ovat erityisesti luonnollisille henkilöille kohtuuttomiksi koettuja, em. toimia tehdään ilman lupia, mistä aiheutuu liikenneturvallisuusongelmia ja haittaa teiden kunnossapidolle. Esimerkiksi palvelukohdeopasteiden osalta on nähty tärkeäksi kannustaa pienyrittäjiä hankkimaan viralliset liikennemerkit toiminnan opastamiseksi epävirallisten ilmoitusten sijaan. Yksistään merkkien hankkimisesta ja pystyttämisestä aiheutuvat kulut ovat usein toiminnan harjoittajille huomattavat.

Maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Liikenneturvallisuus on katsottu näihin verrattavaksi syyksi. Tätä tukee myös maksutaulukossa kyseisellä perusteella maksuttomaksi määrätty liittymän vähäinen siirto liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Kohdan 6 mukaan seuraavista kalastuslain (379/2015) mukaisista suoritteista perittäisiin maksu omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan: a) 53 §:n nojalla tehty kalastuksen rajoittamista koskeva päätös; b) 54 §:ssä tarkoitettu päätös yleiskalastusoikeuksien rajoittamisesta; c) 57 §:ssä tarkoitettu päätös pyyntimittojen poikkeamista koskevassa asiassa; d) 67 §:ssä tarkoitettu päätös kalaväylän määräämistä koskevassa asiassa; e) 71 §:ssä tarkoitettu päätös kalastuksen kieltämisestä padon läheisyydessä.

Maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Kalastuslain 53, 54, 57, 67 ja 71 §:iin liittyvien päätöksien tavoitteena on varmistaa kalastuksen kestävyys ja kalastuksen järjestäminen kalakantojen tilan mukaisesti. Kalastuslain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu. Mainituilla kalastuslain päätöksillä toimeenpannaan lain kalavarojen turvaamista, kalakantojen luontaisen elinkierron varmistamista sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuuden ylläpitoa ja suojelua. Päätöksillä varmistetaan kalakantojen suojelu kalastukselta, joka voisi aiheuttaa kalakannoille negatiivisia vaikutuksia. Lisäksi kalatalouden organisaatioiden kynnys lähteä hakemaan kalastusta rajoittavia, mutta kalakantoja suojelevia päätöksiä kasvaa, jos päätöksistä perittävät hinnat koetaan liian korkeiksi.

Kohdan 7 alakohdan a mukaan tehokkaan muutoksenhakumahdollisuuden varmistamiseksi (oikeudenhoidosta johtuva perusteltu syy) Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 51 §:ssä ja riistavahinkolain (105/2009) 33 ja 41 §:ssä tarkoitetusta kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen johdosta annetusta päätöksestä peritään omakustannusarvoa alempi maksu. Myös oikaisuvaatimuksesta tehdystä tutkimatta jättämisestä koskevasta päätöksestä peritään omakustannusarvoa alempi asetuksen liitteenä olevan suoritemaksutaulukon mukainen maksu. Jos päätöstä muutetaan oikaisua vaativan eduksi, maksua ei peritä lainkaan.

Voimassa olevan maksuasetuksen kohdan 7 alakohdan b mukaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) ja kolttalaissa (253/1995) tarkoitetusta ennakkotiedon antamisesta perittäisiin omakustannusarvoa alempi maksu. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 97 §:n 2 momentin mukaan ELY-keskus voi antaa tuen saajalle pyynnöstä sitovan ennakkotiedon siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide tuen maksamisen keskeyttämisen, takaisinperinnän tai valtionlainan määräämisen irtisanottavaksi. Kolttalain 38 § 3 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen taikka avustuksen takaisin perimisen. Ennakkotiedon antamisen omakustannushintaa alempi maksu perustuisi niin ikään oikeusturvan varmistamiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtion maksuperustelain 8 §:n nojalla niistä perusteista, joiden mukaan 1 momentissa mainituista suoritteista perittäisiin maksu omakustannusarvoa alemmina. Maksuperustelain 8 §:n 3 momentin mukaan asetuksella säädetään myös 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuista kiinteistä maksuista sekä mistä päätöksestä, millä 6 §:n 3 tai 4 momentissa sanotulla perusteella ja miten maksun suuruus voidaan määrätä päätöksen omakustannusarvosta poiketen. Edelleen mainitussa momentissa säädettäisiin, että 1 momentin 1–4 ja 6 kohdissa tarkoitettujen suoritteiden osalta maksut peritään

omakustannusarvoa alemmina ympäristönsuojelullisesta syystä, 5 kohdassa tarkoitettujen suoritteiden osalta liikenneturvallisuuteen liittyvästä tai muusta perustellusta syystä ja 7 kohdassa tarkoitettujen suoritteiden osalta oikeudenhoitoon liittyvästä syystä. Perusteet ovat samat kuin edellisenkin maksuasetuksen aikana.

4 § *Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat suoritteet*

Maksuasetuksen 4 §:ssä (Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat suoritteet) säädettäisiin suoritteista, jotka hinnoitellaan liiketaloudellisesti. Liiketaloudellisesti hinnoiteltavia ovat lähtökohtaisesti ELY-keskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteet, joiden tuottamista ei voida pitää niiden lakisääteisenä tehtävänä tai jota varten niille ei ole valtion talousarvioissa budjetoitu varoja. Jos ELY-keskus tai kehittämis- ja hallintokeskus tuottaa liiketaloudellisia suoritteita muutoin kuin säädösperusteisesti toiselle valtionhallinnon virastolle, suoritteen tuottamisesta veloitetaan pääsääntöisesti suoritteen tuottamisesta aiheutuneet kustannukset (omakustannusarvon mukainen hinta).

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan liiketaloudellisesti hinnoitellaan toimeksiantoon perustuvat lausunnot ja palvelut valtionhallinnon ulkopuolisille, jotka eivät välittömästi tue hallinnon maksutonta toimintaa. Tällaisia ovat esimerkiksi liikeyritysten pyytämät asiantuntijalausunnot tai suunnittelutyö, jota ei tehdä julkisoikeudellisen suoritteen tuottamiseksi. Momentin 2 kohdan mukaan liiketaloudellisesti hinnoiteltavaa olisi asiakirjojen kopiointi, muu jäljentäminen ja lähettäminen, lukuun ottamatta 3 momentissa tarkoitettuja kopioita ja tulosteita. Momentin 3 kohdan mukaan ELY-keskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen toimitilojen käyttö olisi valtionhallinnon ulkopuolisille maksullista ja hinnoiteltaisiin käyttöön liittyvine kuluineen (siivous, toimistopalvelut) liiketaloudellisin perustein. Momentin 4–7 kohtien mukaan kirjasto- ja tietopalvelut, julkaisut, tallenteet ja muut vastaavat tavarat ja teoskappaleet sekä hallinnossa tuotettujen menetelmien, tietojärjestelmien ja vastaavien myynti ja käyttöoikeuksien ja muiden oikeuksien luovuttaminen sekä käyttö- ja tukipalvelut hinnoiteltaisiin niin ikään liiketaloudellisin perustein. Tämä luettelo ei olisi tyhjentävä. Kohdan 8 mukaan myös muut 1–7 kohdassa tarkoitettuja suoritteita vastaavat suoritteet hinnoiteltaisiin liiketaloudellisin perustein. Yhteistä näille suoritteille on se, että niiden tuottaminen ei kuulu ELY-keskusten tai kehittämis- ja hallintokeskuksen lakisääteisiin tehtäviin tai ne eivät välittömästi liity näiden virastojen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan tietojen ja julkaisujen kansainvälisestä luovutuksesta sekä tietojen kansallisesta luovutuksesta tutkimus- tai opetustarkoituksiin ei peritä maksua, jos maksuttomuus perustuu vastavuoroisuuteen tai yleiseen kansainväliseen tai kansalliseen käytäntöön ja käyttö on kehittämis- ja hallintokeskuksen määrittelemien käyttöehtojen mukaista.

Pykälän 3 momentin mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 34 §:n 2 momentissa tarkoitettua tiedon esille hakemisesta sekä saman lain 34 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kopioiden ja tulosteiden antamisesta perittävistä maksuista päättää kehittämis- ja hallintokeskus ottaen huomioon, mitä mainitussa 34 §:ssä säädetään. Tiedon hakeminen on maksullista silloin, kun on pyydetty asiakirjaa, joka ei julkisuuslain 13 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ole yksilöitävissä ja löydettävissä viranomaisen tämän lain mukaisesti pitämästä asiakirjarekisteristä siinä käytettävän asiakirjaluokittelun eikä asiakirjan tunnisteiden avulla taikka sähköisesti ylläpidetystä rekisteristä sen hakutoimintojen avulla. Kehittämis- ja hallintokeskus ottaa maksuista päättäessään huomioon, mitä julkisuuslain 34 §:ssä säädetään.

5 § Eräitä julkisoikeudellisen maksun perintää koskevia säännöksiä

Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa maksuasetusta vastaavasti eräistä julkisoikeudellisen maksun perintää koskevista säännöksistä. Pykälän 1 momentin mukaan peruutetusta tai täydentämättä jätetystä hakemuksesta perittäisiin tehtyä työmäärää vastaava osuus maksutaulukon mukaisesta maksusta.

Pykälän 2 momentin mukaan myönteisestä ja kielteisestä päätöksestä perittäisiin samansuuruinen maksu, jollei liitteenä olevassa maksutaulukossa toisin mainittaisi.

Pykälän 3 momentin mukaan tuomioistuimen muutoksenhaun johdosta uudelleen käsiteltäväksi palauttaman asian käsittelymaksusta vähennettäisiin, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta päätöksestä on peritty.

6 § Voimaantulo

Pykälässä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta ja voimassaoloajasta. Asetus tulisi voimaan 1.1.2025 ja olisi voimassa 31.12.2025 asti.

Voimassa oleva maksuasetus annettiin vuodeksi. Vuoden pituista voimassaoloaikaa asetukselle pidetään tarkoituksenmukaisena siitä syystä, että asetukseen tulee sen laajuudesta johtuen usein päivitystarpeita. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että asetukset olisi voimassa vuoden 2025 loppuun asti. Tarvittaessa asetukseen voidaan tehdä muutoksia myös sen voimassa ollessa, jos se on tarpeen esimerkiksi uuden lainsäädännön perusteella.

Maksutaulukko

Maksuasetuksen liitteenä olevaan maksutaulukkoon esitettäisiin seuraavia muutoksia voimassa olevaan maksuasetukseen ja -taulukko verrattuna.

Kohta A Ympäristö- ja luonnonvaratehtävien suoritteet

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset suoritteet

Maksutaulukon kohtaan ”Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset suoritteet” lisättäisiin uusi suorite seuraavasti:

Suorite	Hinta, euroa (€)
Jätteen hyödyntämisestä maanrakennuksessa tehtävän rekisteri-ilmoituksen käsittely (Mara-asetus 5 §) ja muu ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitseminen (YSL 116 ja 223 §).	242 €
Jätteen hyödyntämisestä maanrakentamisessa tehtävä selvitys rekisteröinti-ilmoituksen mukaisen hyödyntämisen toteutumisesta (Mara-asetus 5 §).	200 €

Valtioneuvoston asetuksen eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017), jäljempänä MARA-asetus, 5 §:n mukaan hyödyntämispaikan haltijan on tehtävä toiminnasta ympäristönsuojelulain 116 §:ssä tarkoitettu ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. MARA-asetukseen perustuvia rekisteröintejä tehdään ELY-keskuksissa määrällisesti paljon ja

kyseessä on työmäärältään pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen liittyviin viranomaistoimiin rinnastuva tehtävä. Kuitenkin pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen liittyvä päätös on ollut maksullinen suorite jo aiemmin, mikä on asettanut toiminnanharjoittajat keskenään eriarvoiseen asemaan. Toimijoiden tasapuolista kohtelua samankaltaisessa viranomaistoinnassa pyritään parantamaan säätämällä MARA-asetukseen liittyvän rekisteröinnin maksullisuudesta. Suorite hinnoiteltaisiin alennettuun omakustannusarvoon. Maksu vastaisi voimassa olevan maksuasetuksen mukaista pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelyä, ehdotetulla korotetulla hinnalla (ks. jäljempänä).

Vuoden 2024 maksuasetuksen 3 §:n kohdan 1 mukaan tietyt ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset suoritteet on hinnoiteltu omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan. Ympäristönsuojelulain mukaisista, lain valvontaan liittyvistä suoritteista on peritty omakustannusarvoa alemmaa maksua valvonnan maksullisuuden säätämisestä lähtien. ELY-keskusten yhteisen maksupolitiikan mukaan omakustannusarvoa alempana perittävien maksujen tulee kuitenkin kattaa vähintään 75 prosenttia suoritteen tuotantokustannuksista. Kustannusvastaavuus on ollut vain noin 57 prosenttia vuonna 2023 alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta, mistä johtuen alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta esitetään 20 prosentin korotuksia, jotta kustannusvastaavuus saadaan lähemmäs 75 prosentin osuutta. Pidemmällä aikavälillä pitäisi pyrkiä siihen, että ympäristövalvonnan suoritteista peritään omakustannushinnan suuruinen maksu.

Eduskunta on edellyttänyt ympäristönsuojelulain hyväksymisen yhteydessä, että hallitus huolehtii valvontamaksuista kertyvien maksutulojen ohjaamisesta ELY-keskuksissa tosiasiallisesti valvonnan käyttöön (Dnro YM8/401/2015). Yleisen kustannustason ja palkkojen nousun myötä ELY-keskusten suoritteiden tuottamisen kustannustason arvioidaan nousevan, joten valvontamaksuihin nyt esitetyt korotukset auttavat turvaamaan korkean ympäristövalvonnan tason. Ympäristönsuojelulain 206 §:n mukaisesti valtion valvontaviranomaisen tarkastuksista ja valvontatoimista perimien suorittemaksujen tulee olla kohtuullisia ja maksuissa tulee ottaa huomioon toiminnan laajuus ja luonne, kun kysymys on valvonnasta, joka kohdistuu mikroyrityksiin. Vuodelle 2025 esitetyt korotukset eivät kuitenkaan kohdistu mikroyrityksiin vaan koskevat pääasiassa isompia toiminnanharjoittajia.

Tuntitöinä laskutettaviin töihin esitetään myös korotuksia, jotta perittävät maksut ovat lähempänä 75 prosentin osuutta ja ovat linjassa maksuasetuksessa esitettyjen muiden tuntihintojen kanssa. Ympäristövalvonta ja tarkkailusuunnitelmien hyväksyntä vaativat laaja-alaista asiantuntemusta, mutta näissä suoritteissa on vuoden 2024 maksuasetuksessa pienempi tunti hinta kuin esimerkiksi erityisen vaativan YVA-hankkeen arviointiohjelmasta ja -selostuksen lisälaskutuksessa, joka on 80 €/h. Tuntihintaan esitetyt korotukset pysyvät alle 75 prosentissa suoritteiden tuotantokustannuksista.

Poikkeuksellisissa tilanteissa perittävän ilmoituksen käsittelyn maksuun esitetään myös korotusta, joka perustuu arvioon, että ilmoituksen käsittely vie noin 10 tuntia työaikaa 70 € tuntihinnalla. Poikkeuksellisesta tilanteesta tehtävän ilmoituksen käsittelyn kuvausta täsmennettäisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus myös ympäristönsuojelulain (527/2014) 123 §:ään. Ympäristönsuojelulain 120 § koskee poikkeuksellista tilannetta muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa. ELY-keskusten käsittelemät ilmoitukset ovat kuitenkin pääasiassa ympäristönsuojelulain 123 §:n mukaisia ilmoituksia eli koskevat poikkeuksellista tilannetta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa.

Voimassa olevassa maksuasetuksessa oleva suorite ”Muun suunnitelman hyväksyminen päätöksellä” ehdotetaan muutettavan muotoon ”Lupamääräyksissä edellytetyn suunnitelman tarkastaminen tai muun suunnitelman hyväksyminen päätöksellä”. Lupaviranomainen voi määrätä lupapäätöksessä, että valvontaviranomaisen tulee tarkastaa lupamääräyksissä vaadittuja suunnitelmia. Näitä suunnitelmia ei välttämättä ole määrätty hyväksyttäväksi päätöksellä, vaikka suunnitelmien läpikäynti ja lausunnon antaminen on työmäärältään vastaava. Maksua ei ole voitu periä, koska lupamääräyksessä ei ole esitetty suunnitelman hyväksymistä päätöksellä. Toiminta on kuitenkin aina maksullista, mikäli lupaviranomainen tarkastaisi ko. suunnitelman. Maksuasetuksen päivitys mahdollistaisi, että myös tarkastettavaksi toimitettavista suunnitelmista voitaisiin periä maksu. Suunnitelmia tulee paljon esimerkiksi jätteenkäsittelykenttien, kaatopaikkojen rakentamisen tai vesienkäsittelyrakenteiden rakentamisen yhteydessä.

Uudet ehdotetut kuvaukset ja maksut ovat seuraavat:

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
* Melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tehtävän ilmoituksen käsittely, enintään 10 h valmisteluaikaa vaativat pienehköt ilmoitusasiat (YSL 118 §)	570	700
* Melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tehtävän ilmoituksen käsittely muissa kuin enintään 10 h valmisteluaikaa vaativissa pienehköissä ilmoitusasioissa (YSL 118 §)	58 €/h	80 €/h
* Poikkeuksellisesta tilanteesta tehtävän ilmoituksen käsittely (YSL 120 § ja 123 §)	570	700
* Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittely (YSL 136 §)	58 €/h	80 €/h
* Valvontatoimet, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehdyn päätöksen johdosta.		
- valvontatoimenpiteet alle 6 h	165	198
- valvontatoimenpiteet 6–13 h	425	510
- valvontatoimenpiteet 14–27 h	1 270	1 524
- valvontatoimenpiteet 28–41 h	1 925	2 310
* Tarkkailusuunnitelman tai sen muutoksen hyväksyminen (YSL 64 ja 65 §)	58 €/h	80 €/h

* Lupamääräyksissä edellytetyn suunnitelman tarkastaminen tai muun suunnitelman hyväksyminen päätöksellä	58 €/h	80 €/h
--	--------	--------

Omakustannusarvoon hinnoiteltuihin suoritteisiin: ”ympäristönsuojelulain mukainen valvontaohjelmaan perustuva luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastus (205 §:n 1 mom.) ja 169 §:ssä tarkoitettu tarkastus” ehdotetaan hinnankorotuksia, jotta hinnat vastaisivat paremmin suoritteen tuottamisen omakustannusarvoa. Määräaikaistarkastuksista perittäviin maksuihin esitettäviä korotuksia voidaan pitää varsin kohtuullisina tarkastukseen käytettävään työmäärään nähden. Laitokset ovat isoja ja monimutkaisia kokonaisuuksia, kuten esimerkiksi sellutehdasintegraatteja, kemianteollisuuden laitoksia tai mineraali- ja metallimalmikaivoksia, ja tarkastukselle valmistautuminen, tarkastus ja tarkastuskertomuksen viimeistely voivat viedä yli 40 tuntia työaikaa (lähde YLVA-järjestelmä ja OKA perusteinen á hinta 2023, jos tuntihinta on 58 €). Esitetyt maksut suhteessa käytettävään työaikaan pysyvät edelleen pienempinä kuin 75 prosentin kustannusvastaavuus, ja pienempiä kuin esimerkiksi PIMA-valvonnasta perittävät maksut.

Uusintatarkastus rinnastuu suppeaan valvontatoimenpiteeseen, jolloin se hinnoiteltaisiin kuten suppea valvontatoimenpide. Maksu olisi sama kuin alla olevassa taulukossa laitoskohtaisesti oleva jälkimmäinen hinta.

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Ympäristönsuojelulain mukainen valvontaohjelmaan perustuva luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastus (205 §:n 1 mom.) ja 169 §:ssä tarkoitettu tarkastus		
- Suuri IED-laitos tai muu vastaava laitostekonaisuus tai useita muita ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuja laitoksia. (Laitosryhmä A) Laaja valvontatoimenpide 1676 euroa, suppea valvontatoimenpide 1201 euroa	1 397 / 1001	1 676 / 1 201
- Pieni IED-laitos tai keskisuuri muu laitos (Laitosryhmä B) Laaja valvontatoimenpide 1 393 euroa, suppea 1 056 euroa	1 161 / 880	1 393 / 1 056
- Pieni muu laitos (Laitosryhmä C) Laaja valvontatoimenpide 1 056	880 / 721	1 056 / 865

euroa, suppea valvontatoimenpide 865 euroa		
--	--	--

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Muu säännöllinen valvonta		
- Maksu toiminnanharjoittajan vuosiraportin tarkastamisesta (Laitosryhmät A / B / C / suppea)	803 / 600 / 160 / 55	803 / 600 / 160 / 70

Luonnonsuojelulain (9/2023) mukaiset päätökset

Voimassa olevassa maksuasetuksessa olevaa suoritetta ”Luonnonsuojelulain 107 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu hyvittämistoimenpiteiden toteuttamisen valvonta” ehdotetaan täsmennettävän siten, että kuvaukseen täydennetään, että ”maksua ei kuitenkaan peritä maanomistajalta, joka on luonnollinen henkilö, kun valvonta liittyy 103 §:n 4 momentissa tarkoitettuun lausuntoon”.

Luonnonsuojelulakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 76/2022 vp, s. 238) todetaan, että kannustavuuden lisäämiseksi maanomistajien halukkuutta lähteä mukaan ennakolliseen hyvittämistoimenpiteiden tuottamiseen olisi kuitenkin tärkeää tukea siten, että ennakollisen hyvittämissuunnitelman hyväksyminen ja suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuksen varmentaminen olisi luonnollisille henkilöille maksutonta ainakin järjestelmän alkuvaiheessa. Lisäksi luonnonsuojelulain 103 §:n 5 momentissa tarkoitettu maanomistajan hakemuksesta tehtävä rekisteröinti olisi maksuton samoin perustein, sillä se liittyy kiinteästi suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuksen varmentamiseen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettujen lakien (468/1994) ja (252/2017) mukaiset suoritteet

Suoritteen maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (omakustannusarvoon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 18 §:ssä tarkoitettu yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta tai maankäyttö- ja rakennusasetuksen (VNA 895/1999) 30 a §:ssä tarkoitettu yhteysviranomaisen lausunto hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista kaavoituksen yhteydessä		

-suppeassa hankkeessa (5–10 henkilötyöpäivää)	4 000	4 600
-tavanomaisessa hankkeessa (11–17 henkilötyöpäivää)	8 000	8 600
-vaativassa hankkeessa (18–24 henkilötyöpäivää)	12 000	13 000
-erityisen vaativassa hankkeessa	12 000 € ja lisäksi 80 €/h 24 työpäivää ylittävältä työajalta, kuitenkin enintään 32 000 €	13 000 € ja lisäksi 85 €/h 24 työpäivää ylittävältä työajalta, kuitenkin enintään 45 000 €

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 12 §:ssä tarkoitettu lausunto arviointiselostuksesta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 23 §:ssä tarkoitettu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tai maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 b §:n 4 momentissa tarkoitettu perusteltu päätelmä, jos ympäristövaikutusten arviointi on tehty kaavoituksen yhteydessä		
-suppeassa hankkeessa (7–13 henkilötyöpäivää)	6 000	6200
-tavanomaisessa hankkeessa (14–23 henkilötyöpäivää)	11 000	11 400
-vaativassa hankkeessa (24–32 henkilötyöpäivää)	16 000	17 200
-erityisen vaativassa hankkeessa	16 000 € ja lisäksi 80 €/h 32 työpäivää ylittävältä työajalta, kuitenkin enintään 42 000 €	17 200 € ja lisäksi 85 €/h 32 työpäivää ylittävältä työajalta, kuitenkin enintään 60 000 €

Muut ympäristö- ja luonnonvaratehtäviin liittyvät suoritteet

Suoritteiden maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa ole-vaan maksuasetukseen, jotta suoritteiden kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (omakustannusarvoon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 9 luvun 6 §:n mukaisen sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksymistä koskeva päätös		
- yli 10 tunnin työtä edellyttävät suunnitelmat laskutetaan	70 €/ h	80 €/h

Kohta B Tienpidon suoritteet ja muut liikenteen suoritteet

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä tarkoitettu lupa suorittaa tiealueeseen kohdistuvia töitä sekä sijoittaa tiealueelle rakenteita, rakennelmia ja laitteita (muuta kuin viestintä- ja sähköjohtoja, maakaasu- ja kaukolämpöputkia tai vesihuoltoputkia) tai käyttää tiealuetta tai sillä olevia rakenteita, rakennelmia ja laitteita muihin kuin maantietarkoituksiin

Suoritteen maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa ole-vaan maksuasetukseen, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
* Työ kohdistuu pistemäiseen kohteeseen maantiealueella (enintään 50 metrin matkalle) ja liikenteen ohjausta ei tarvita tai liikenteenohjaukseksi riittää tietyömerkit ja sulkupylväät pientareelle työkohteen kohdalle ja tiealueella ei tarvita koneellista kaivua	60	70
- * Työ, jossa pistemäisiä kohteita on vähintään kuusi ja / tai työkohteen pituus on maantiealueilla yhteensä vähintään 5 000 metriä	550	610
- * Muu kuin kahdessa edellisessä kohdassa tarkoitettu työ	220	240

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 42 §:ssä tarkoitettu lupa suorittaa tiealueeseen kohdistuvia töitä sekä sijoittaa tiealueelle viestintä- ja sähköjohtoja, maakaasu- ja kaukolämpöputkia tai vesihuoltoputkia sekä näihin liittyviä rakenteita, rakennuksia ja laitteita

Suoritteen maksuluokkien voimassa olevaa porrastusta ehdotetaan muutettavan siten, että nykyisen kolmen portaan sijasta porrastus olisi neliportainen. Nykyisen toisen ja kolmannen maksuportaan välillä on ollut kohtuullisen iso ero. Tämä on johtanut siihen, että erittäin työläitä hakemuksia on käsitelty 1 300 euron lupina. Uuden maksuportaan hinta olisi nykyisen suurimman maksuluokan suuruinen. Samalla nostettaisiin nykyisen korkeimman maksuluokan hintaa 2 400 eurosta 4 000 euroon. Näin saataisiin suoritteen kustannusvastaavuus lähemmäs suoritteen tuottamisen omakustannusarvoa (omakustannusarvoon hinnoiteltu suorite).

Uudet ehdotetut kuvaukset ja maksut ovat seuraavat:

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
- Enintään 30 000 metrin matkalla ja/tai enintään 50 ylitystä tai alitusta sisältäen neljä maastokatselmusta	2 400	2 400
- Enintään 50 000 metrin matkalla ja/tai enintään 100 ylitystä tai alitusta sisältäen viisi maastokatselmusta		4 000

Lupa asettaa maantielle pysyväisluontoinen liikenteenohjauslaite

Suoritteen maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
* Lupa asettaa maantielle pysyväisluontoinen liikenteenohjauslaite		
-* Palvelukohteiden viitoitus	385	420
-* Palvelukohteiden viitoitusluvan uusiminen muutoksitta	110	120
-* Muut liikenteenohjauslaitteet	200	220
-* Muita liikenteenohjauslaitteita koskevan luvan uusiminen muutoksitta	110	120

Liittymäluvat

Suoritteen maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
* Liittymäluvat		
-* Asunto-, loma-asunto-, maa- ja metsätalousliittymät	220	240
-*Elinkeinonharjoittajan liittymä	440	480

Lupa liittymän siirrolle annetaan maksutta, jos siirto on vähäinen ja parantaa liikenneturvallisuutta

Suoritteen hintaa korotettaisiin 200 eurosta 240 euroon, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Lupa liittymän siirrolle annetaan maksutta, jos siirto on vähäinen ja parantaa liikenneturvallisuutta		
- * Moottorikelkkailureitin tai moottorikelkkauran ylityskohta	200	240

Kielteinen päätös tässä maksutaulukossa edellä mainituista tienpitoa koskevista luvista

Suoritteen hintaa korotettaisiin 55 eurosta 70 euroon, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite).

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
* Kielteinen päätös tässä maksutaulukossa edellä mainituista tienpitoa koskevista luvista	55	70

Kohta C Kalataloustehtävien suoritteet

Kalastuslain (379/2015) mukaiset suoritteet

Kalastuslain (379/2015) mukaisten tiettyjen suoritteiden osalta ehdotetaan siirtymistä ajankäyttöön perustuvaan hinnoitteluun. Näin suoritteiden hinnoittelu vastaisi päätöksen teosta syntyviä kustannuksia. Päätökset eivät ole skaalautuvia, ja ajankäyttö voi erota merkittävästi, jonka vuoksi ajankäyttöön perustuva hinnoittelu on tasavertainen.

Myös toimitetut hakemukset eroavat merkittävästi, jonka vuoksi päätösprosessiin liittyvä ajankäyttö ei ole vakio. Kustannuksille esitetään kuitenkin suhteellisuusperiaatetta, jonka perusteella veloitettava kustannus olisi enintään viiden työtunnin suuruinen. Vastaava ajankäyttöön perustava hinnoittelu on käytössä myös poikkeuslupapäätöksissä, jotka pääsääntöisesti koskevat kaupallisia toimijoita (Kall 47, 72 ja 76 §). Lisäksi ehdotetaan, että tapauksissa, joissa ELY-keskus antaa hakemukseen kielteisen päätöksen, maksu on 50 euroa.

Ehdotetut muutokset ovat seuraavat:

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Kalastuslain 13 §:ssä tarkoitettu päätös kaupallisen kalastuksen alueellisen harjoittamisen lupa-asiassa	110	70 €/h (enintään 350 €)
Päätös kalastuslain 18 §:ssä tarkoitettussa kalastusmatkailutilaisuuksien järjestämislupa-asiassa	110	70 €/h (enintään 350 €)
Kalastuslain 77 §:n tarkoitettu päätös kalojen ja rapujen maahantuontilupa-asiassa	110	70 €/h (enintään 350 €)
* Kielteinen päätös		50 €

”Kalastuslain 89 §:ssä tarkoitettu rekisteröintipäätös ja todistus rekisteröinnistä” -suoritteeseen osalta voimassa olevan maksuasetuksen hinta 30 euroa ei vastaa rekisteröinnin todellisia kustannuksia. Tapaukset, joissa haetaan rekisteröintiä kaupallisen kalastajan ryhmään 1 puutteellisin tiedoin tai sekavalla hakemuksella, aiheuttavat lisätietojen pyytämisiä kirjallisesti tai puhelimitse. Näissä tapauksissa työmäärä on huomattavasti suurempi kuin mitä 30 euroa kattaa. Ao. suorite on omakustannusarvoon hinnoiteltava suorite, joten suoritteeseen ehdotetaan nostettavan 30 eurosta 60 euroon. Korotusesitys perustuu käytettyyn työaikaan. Keskimäärin työaikaa kuluu yhden rekisteröinnin tekemiseen keskimäärin kaksi (2) tuntia. Tämä sisältää kaupallisen kalastajan hakemuksen käsittelyn, tietojen tarkastukset, lisätietopyynnöt, päätöksen sekä päätöksen toimituksen sähköisesti tai paperisena. Rekisteröintityö sisältää myös päättyvien rekisteröintien ilmoitukset, mahdolliset tietojen päivitykset sekä muut mahdolliset rekisteröinnissä esille tulevat asiat, kuten uusien toimijoiden neuvonta rekisteröitymiseen liittyen.

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Kalastuslain 89 §:ssä tarkoitettu rekisteröintipäätös ja todistus rekisteröinnistä (rekisteristä poistaminen maksutta)	30	60

Merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 5 §:ssä tarkoitettut suoritteet

”Aluksen rekisteröintipäätöksen ja rekisteröinnin yhteydessä annettavan kalastuslisenssin” osalta maksu ehdotetaan korotettavan 50 eurosta 70 euroon. Suorite on

omakustannusarvoon hinnoiteltava suorite. Esitetty maksu vastaisi työstä aiheutuvia kustannuksia. Korotusesitys perustuu käytettyyn työaikaan. Yhden alusrekisteröinnin tekemiseen kuluu työaikaa keskimäärin kaksi (2) tuntia. Alusrekisteröintiprosessi sisältää alusrekisteröintihakemuksen käsittelyn, tietojen tarkastukset, lisätietopyynnöt, päätöksen sekä päätöksen toimituksen sähköisesti tai paperisena. Rekisteröintityö sisältää myös yli 15-metrisillä aluksilla seurantalaitteisiin ja sähköiseen kalastuspäiväkirjaan liittyviä töitä.

”Aluksen lisenssinhaltijan tai aluksen rekisteritilan (kapasiteetti) muutos (uusi kalastuslisenssi)” -suoritteiden osalta ehdotetaan sellaista muutosta, että ainoastaan rekisteristä poistaminen olisi maksutonta. Merialueen omistajamuutoksen kustannus ehdotetaan nostettavan 50 euroon nykyisen maksuttomuuden tilalle (rekisteristä poistaminen maksutta). Muutosta ehdotetaan, jotta toimijoiden tasavertaisuus toteutuisi sekä sisävesi- että merialueilla.

Muutokset maksutaulukkoon olisivat seuraavat:

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 5 §:ssä tarkoitetut suoritteet		
-Aluksen rekisteröintipäätös ja rekisteröinnin yhteydessä annettava kalastuslisenssi	50	70
-Aluksen lisenssinhaltijan tai aluksen rekisteritilan (kapasiteetti) muutos (uusi kalastuslisenssi). (Rekisteristä poistaminen maksutta)	50	50

Kohta D Muut suoritteet

Maksutaulukon kohtaan ”Valvonta-asetuksen (2017/625) 79 art 2 kohdan c alakohdan nojalla tehdystä eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnan uusintatarkastuksesta” -suoritteiden kuvaustekstiä ehdotetaan täsmennettävän siten, että uusi kuvausteksti kuuluisi seuraavasti ”Valvonta-asetuksen (2017/625) 79 art 2 kohdan c alakohdan tarkoittama valvonta, joka koskee eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä”.

Maksutaulukon ”Muu kuin edellä olevissa kohdissa mainittu hakemuksesta tehtävä päätös tai muu ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen maksullinen suorite” -suoritteiden kuvausta ehdotetaan päivitettävän siten, että kuvauksesta poistetaan TE-toimistot. Lisäksi ao. suoritteiden hintaa ehdotetaan korotettavan 80 eurosta 85 euroon kustannustason noususta johtuen. Ao. suorite on omakustannusarvoon hinnoiteltava suorite, jolloin suoritteiden hinnan tulee kattaa sen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset.

5 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä ELY-keskuksia ohjaavien ja säädösmuutoksista vastanneiden ministeriöiden kanssa, joiden hallinnonalan maksullista toimintaa on ELY-keskuksissa (liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö) sekä ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen kanssa.

Ehdotuksesta on pyydetty lausuntoja ELY-keskuksia ohjaavilta ministeriöiltä (LVM, YM, MMM, OKM), valtiovarainministeriöltä, Ruokavirastolta, Väylävirastolta, ELY-keskuksilta ja KEHA-keskukselta. Ehdotus oli lausuttavana lausuntopalvelu.fi -palvelussa 10.10.2024–22.10.2024 välisen ajan. Lausunnon antoivat Hämeen ELY-keskus, Keski-Suomen ELY-keskus, Varsinais-Suomen ELY-keskus, maa- ja metsätalousministeriö ja valtiovarainministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö ja ympäristöministeriö eivät antaneet lausuntoa asiassa, mutta ELY-keskuksia ohjaavat ministeriöt ovat aktiivisesti osallistuneet lausuntopalautteen käsittelyyn oman hallinnonalansa suoritteiden osalta. Väylävirasto ilmoitti lausuntoajan puitteissa, ettei sillä ole huomautettavaa lausunnolla olleeseen esitykseen.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnitti huomiota lausunnossaan maksuasetusluonnoksen liitteen kohtaan ”C Kalataloustehtävien suoritteet” ja piti perusteltuna hinnoitteluperusteen muuttamista kiinteästä hinnasta tuntikohtaiseen hinnoitteluun ja totesi kyseisten päätösten voivan viedä hyvin eri määrän työaikaa mm. selvitystarpeesta johtuen. Ministeriö katsoi kuitenkin, että suoritteen maksu tulisi rajata enintään 50 euroon tapauksissa, joissa ELY-keskus antaa hakemukseen kielteisen päätöksen.

Ympäristöministeriö kommentoi lausuntoyhteenvedoa ja esitti, että maksuasetuksen maksutaulukkoon sisältynyt suorite ”Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitseminen (YSL 223 §)” (242 €) muutettaisiin muotoon ”Jätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa tehtävän rekisteri-ilmoituksen käsittely (Mara-asetus 5 §) ja muu ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitseminen (YSL 223 §)”. Ympäristöministeriön arvion mukaan kyseisen suoritteen hinta tulisi pitää ennallaan. Lisäksi ympäristöministeriö ehdottaa, että maksuasetuksen maksutaulukkoon lisättäisiin uusi suorite nimellä ”Jätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa tehtävä selvitys rekisteröinti-ilmoituksen mukaisen hyödyntämisen toteutumisesta (Mara-asetus 5 §)”. Ympäristöministeriö ehdottaa, että suorite olisi kertaluonteinen ja sen hinta olisi 200 euroa.

Hämeen ELY-keskus, Keski-Suomen ELY-keskus ja Varsinais-Suomen ELY-keskus kiinnittivät lausunnoissaan huomiota ympäristöministeriön ja osin myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan liittyviin maksuihin. Näiden osalta asetukseen ehdotettavat muutokset on tehty ministeriöiden ehdotusten pohjalta.

Valtiovarainministeriö toteaa antamassaan lausunnossa seuraavaa:

- Muistiolounnoksessa arvioitu kustannusvastaavuus vuonna 2025 olisi omakustannusarvon mukaisissa suoritteissa 103 % ja alennetun omakustannusarvon mukaisissa suoritteissa 65 %. Alennetun omakustannusarvon suoritteisiin on ehdotettu 10–20 prosentin korotuksia kuluvaan vuoteen verrattuna. Valtiovarainministeriö pitää tätä perusteltuna, sillä alennetun omakustannusarvon suoritteiden kustannusvastaavuutta (nykyisin 60 %) voidaan pitää alimitoitettuna. Lisäksi VM kiinnittää huomiota kustannusvastaavuuden seuraamiseen ja toteaa että tarvittaessa hintojen tarkistaminen on jatkossakin tärkeää, jotta voidaan saavuttaa vähintään ELY-keskusten maksupolitiikan mukainen 75 %:n kustannusvastaavuustaso alennetun omakustannusarvon suoritteissa.
- Lausuntomateriaali sisältää liitteenä kustannusvastaavuuslaskelman jaoteltuna omakustannusarvon ja alennetun omakustannusarvon suoritteisiin, mutta ainoastaan vuoden 2023 osalta. Vastaava Valtiokonttorin mallin mukainen laskelma on tarpeen liittää muistioon myös arviona vuoden 2025 maksuista ja niiden kustannusvastaavuudesta. Valtiovarainministeriö muistuttaa lisäksi jo aiemmin antamastaan lausunnosta, jonka mukaan laskentaa tulisi kehittää, jotta suoritekohtainen tai suoriteryhmittäinen kustannusvastaavuuden arviointi olisi mahdollista.

- Muistioloonnoksessa alennetun omakustannusarvon suoritteita perustellaan vaihtelevasti. Valtiovarainministeriö katsoo, että maksuasetuksen 3 §:n 4 kohta vaatisi vesilain, patoturvallisuuslain ja maastoliikennelain mukaisten suoritteiden osalta lisäperusteluja siitä, miksi ne peritään alennetun omakustannusarvon mukaisina. Muistiolounnos sisältää mainitussa kohdassa asianmukaiset perustelut ainoastaan rakennusperintölain mukaisen suoritteen osalta.

Valtiovarainministeriön lausuntopalaute on huomioitu asetuksen valmistelussa. Suoritteiden hinnoittelussa on kiinnitetty huomiota kustannusvastaavuuteen ja hinnoittelua on tarkistettu. Maksullisen toiminnan tuottoja ja maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksia vuonna 2025 on arvioitu sivulla 2 olevassa taulukossa. Maksuasetuksessa on vesilain, patoturvallisuuslain ja maastoliikennelain mukaiset suoritteet siirretty yhdenmukaiseen, omakustannusarvon mukaiseen maksuluokkaan. Lisäksi sisäistä laskentaa pyritään kehittämään suoritteiden tarkemman kustannusvastaavuuden arvioimiseksi.

6. Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2025 ja on voimassa 31.12.2025 asti. Asetuksen voimaan tullessa vireillä olevassa asiassa suoritteesta perittäisiin maksu tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Ennen asetuksen voimaantuloa voitaisiin ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

6 Muistion liite

Omakustannusarvoon hinnoitellut tuotteet vuonna 2023

Sisäisen laskennan analyysiraportti			BExWeb - Sisäisen laskennan analyysiraportti		
		001.2023 - 012.2023			
	Arvotyyppi	10			
		Toteuma			
		Debet/Kreditsumma			
LKP -tili		EUR			
Kokonaistulos		-660 843,72			
TKMA	MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS	-656 843,97			
TKMA25	MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTOT	-7 912 476,51	109%	Kustannusvastaavuus%	
TKMA27	Maksullisen toiminnan myyntituotot	-7 912 476,51			
30100000	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset tuotot	-290 206,67			
30110000	Maksuperustelain muk. jul. tuotot kotitalouksilta	-218 130,75			
30120000	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset tuotot	-7 341 499,77			
30180000	Maksuperustelain muk. jul. tuotot, sisäiset	-72 329,00			
30190000	Maksuperustelain mukaiset muut julkisoikeu. tuotot	-60 945,75			
30900000	Maksullisen toiminnan saamisten tileistäpoistot	70 635,43			
TKMA26	MAKSULLISEN TOIMINNAN KOKONAISKUSTANNUKSET	7 255 632,54			
TKMA32	Erilliskustannukset	3 773 339,33			
TKMA44	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 714,13			
TKMA52	Henkilöstökustannukset	3 620 210,88			
TKMA53	Vuokrat	3 048,96			
TKMA54	Palvelujen ostot	124 196,22			
TKMA55	Muut erilliskustannukset	20 169,14			
TKMA34	Osuus yhteiskustannuksista	3 482 293,21			
TKMA35	Tukitoimintojen kustannukset	2 371 444,01			
TKMA36	Poistot	19 117,68			
TKMA37	Korot	8 207,58			
TKMA38	Muut yhteiskustannukset	1 083 523,94			

Alennettuun omakustannusarvoon hinnoitellut tuotteet vuonna 2023

Sisäisen laskennan analyysiraportti			BExWeb - Sisäisen laskennan analyysiraportti			
		001.2023 - 012.2023				
	Arvotyyppi	10				
	Toteuma					
	Debet/Kreditsumma					
LKP -tili		EUR				
Kokonaistulos		959 062,78				
TKMA	MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUU	959 040,78				
TKMA25	MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTOT	-1 412 130,81	60% Kustannusvastaavuus%			
TKMA27	Maksullisen toiminnan myyntituotot	-1 412 130,81				
30100000	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset tuot	-112 213,50				
30110000	Maksuperustelain muk.jul.tuotot kotitalouksilta	-40 370,00				
30120000	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset tuot	-1 161 082,50				
30180000	Maksuperustelain muk.jul.tuotot,sisäiset	-20 614,00				
30190000	Maksuperustelain mukaiset muut julkisoikeu.tuotot	-79 577,00				
30900000	Maksullisen toiminnan saamisten tileistäpoistot	1 726,19				
TKMA26	MAKSULLISEN TOIMINNAN KOKONAISKUSTANNUKS	2 371 171,59				
TKMA32	Erilliskustannukset	1 171 572,56				
TKMA44	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	159,54				
TKMA52	Henkilöstökustannukset	1 170 804,39				
TKMA54	Palvelujen ostot	317,00				
TKMA55	Muut erilliskustannukset	291,63				
TKMA34	Osuus yhteiskustannuksista	1 199 599,03				
TKMA35	Tukitoimintojen kustannukset	813 109,87				
TKMA36	Poistot	6 609,34				
TKMA37	Korot	2 837,52				
TKMA38	Muut yhteiskustannukset	377 042,30				